

Informační bulletin Svazu marginálních oblastí (SMO)

Redefinice kritérií a budoucnost LFA oblastí

Redefinice LFA, stanovení nových kritérií a nové zařazení LFA oblastí v České republice po roce 2010 je jednou z klíčových problematik pro členy Svazu marginálních oblastí čili zemědělce hospodařící v méně příznivých oblastech státu. Změny se týkají oblastí LFA O a LFA S.

Úvodem

Vážení přátelé, tento bulletin zaměřujeme na problematiku vymezování LFA a netradičně uvádíme i nekomentované znění návrhu zákona o prodeji státní půdy. Jasně jsme se v této věci vyjádřili náš názor v květnovém bulletinu. Rozumíme tomu, že stát hledá cesty, jak řešit svoje závazky vůči oprávněným osobám. Nelze to však dělat způsobem znemožňujícím plnit závazky zemědělců vůči státu a Evropské unii. Dalším tématem je samozřejmě stav vyplácení podpor ze strany SZIFu. Pokračujeme v představování členů výboru a v uveřejňování článků s tematikou hospodaření na TTP.

Ing. Milan Boleslav,
předseda Svazu marginálních oblastí
tel.: 737 284 225

biofyzikálních kritérií společných pro celou EU, přičemž už splnění jednoho z kritérií by znamenalo zařazení území do LFA.

Dalším krokem je dle této varianty vyloučení z LFA těch oblastí, kde se ukazuje, že i přes splnění jednoho z kritérií pro zařazení do LFA zde nejsou relevantní důvody k vyplácení podpor, protože zde existuje např. intenzivní a rentabilní zemědělská činnost nesplňující požadavky na vytváření veřejných statků, ochrany životního prostředí a tedy nesplňující požadavky na nové vymezení LFA z pohledu NR 1698/2005.

Jak jsem již uvedl, nový pohled na vymezení LFA oblastí a výplatu podpor spočívá nejen v kombinaci přírodních znevýhodnění a udržitelného zemědělství, ale i na požadavku provozování extenzivních forem zemědělství.

V rámci České republiky proběhla v 90. letech pod tvrdým tlakem nízkých cen komodit zcela jednoznačná selekce výrobního zaměření podniků, kdy zejména pohraniční farmy hospodařící po bývalých státních statcích právě z titulu přírodního znevýhodnění a vyšších výrobních nákladů nebyly schopny ekonomicky situaci ustát a už od poloviny 90. let převáděly nerentabilní pozemky do trvalých travních porostů spojených s extenzivním chovem přežvýkavců a s podporou státu.

S procesem nového vymezení oblastí LFA v rámci EU je spojena jedna zásadní změna. Nařízení Rady 1698/2005 nově stanovuje, že za LFA oblasti považuje území postižená „významnými přírodními znevýhodněními, zejména nízkou úrodností půdy nebo špatnými klimatickými podmínkami, kde z hlediska hospodaření s půdou je důležité zachovat extenzivní zemědělskou činnost.“

Tato změna představuje zásadní odklon od dosavadních kritérií, která využívala mimo jiné i tzv. sociálně-ekonomická kritéria zaměřená na podporu činností spojených s tvorbou nových pracovních příležitostí, řešila otázky vylidňování venkova atd.

Místo zaměření na vylidňování venkova nyní platby pro LFA přispívají k zachování zemědělství i tam, kde by hrozilo opouštění

zemědělské půdy, a podpory LFA jsou určeny pro takové zemědělství, které kromě zemědělské produkce dodává i veřejné statky, jako druhově bohatou krajinu, ochranu před erozí, zadržování stále vzácnější vody v krajině atd.

S tímto novým přístupem se plně ztotožňujeme, protože zaměření podpor výhradně na zemědělskou činnost v přírodně znevýhodněných oblastech koresponduje s rozhodnutím EU zařadit problematiku LFA v rámci Programu rozvoje venkova právě do osy II.

V rámci konzultací Evropská komise navrhla 4 různé varianty postupu při vymezování nových kritérií. Dle našeho názoru je pro farmáře z LFA oblastí a to nejen v ČR nejprijatelnější tzv. varianta „Společná kritéria“, která spočívá ve vymezení několika

V horších případech docházelo ke krachu podniků a k masovému opuštění zemědělské půdy, jak tomu bylo zejména na severu Čech. Často až teprve po několika letech se díky extenzivním formám hospodaření založeným hlavně na chovu masného skotu vrátila půda zpět do obdělávání. Z těchto důvodů a v kontextu tohoto historického vývoje v ČR je pro nás podíl travních porostů jednoznačným ukazatelem míry extenzity v daném území a na národní úrovni by měl např. v kombinaci se zatížením skotem

figurovat jako jeden z identifikátorů pro vymezení oblastí LFA.

Ještě bych rád vyjádřil svůj názor ohledně hospodaření v LFA z pohledu současného světového vývoje cen komodit. Nebývalá celosvětová poptávka po potravinách, která se projevuje od roku 2007, zcela změnila ekonomiku intenzivního pěstování obilovin, řepky a dalších plodin tak, že se jejich pěstování momentálně jeví rentabilní i tam, kde by to před několika lety bylo ještě pro-

blematické. Vyšší příjmy z orné půdy jsou jistě pozitivní a vytvářejí dostatek finančních zdrojů pro samofinancovatelnost další skupiny farmářů. Přináší to i pozitivní tlak na travní porosty, kde je přehodnocováno, které z nich lze zornit.

Dnes brání převádění travních porostů zpět do orné půdy evropská i národní legislativa, která přímo rozorávání pod sankcí zakazuje. Z druhé strany udržení podílu tzv. stálých pastvin je v každém členském státu EU podmínkou pro výplatu přímých plateb na veškerou zemědělskou půdu. Obě opatření jsou uvalena na farmáře držící dnes TTP, bez pozitivní finanční motivace k této držbě. Od toho tu jsou platby LFA na TTP, které se dnes ukazují jako velmi prozíravé.

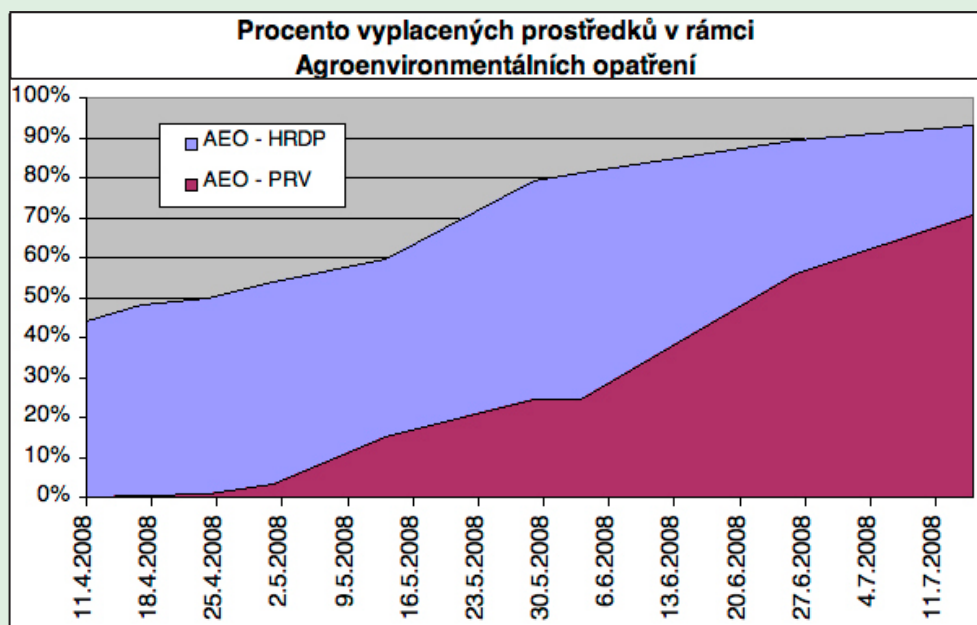
Podpory v LFA slouží k udržení hospodaření na zemědělské půdě v oblastech nepříznivých pro hospodaření, kde je zájemem státu takovou zemědělskou výrobu udržet. Výše podpor se vždy odvozuje z porovnání ekonomické situace farmářů z úrodných a neúrodných regionů. Vlivem posilující koruny však výše podpor poklesla již o 21 % a hrozí další pokles. Sazby podpor vypočtené v předešlém období již nezohledňují novou ekonomickou situaci, vyplývající z navýšení některých cen komodit, a bude je třeba překalkulovat.

SZIF začal zveřejňovat stav vyplácení AEO

Státní zemědělský intervenční fond dne 16.7.2008 začal na svém webu zveřejňovat informace o proplácení AEO za rok 2007.

Naplnil tak příslib svého ředitele, který nabídl Antibyrokratické komisi ministra zemědělství, že stav proplácení bude týdně zveřejňován až do vyplácení 90-95 % finančního objemu předmětných podpor. Nebude se jednat jen o AEO, ale i o LFA, SAPS a TopUp. Uvedený krok lze jedině přivítat, protože reaguje na dlouhodobý požadavek farmářů po větší transparentnosti činnosti SZIFu.

Dle informace SZIFu je k 15.7. v novém programu PRV proplaceno 71 % a ve starém programu HRDP 93 %.

Stav administrace žádostí o poskytnutí dotace v rámci AEO za rok 2007 k 15.07.2008	AEO - HRDP		AEO - EAFRD	
	Počet	Částka (mil. Kč)	Počet	Částka (mil. Kč)
Administrované žádosti	10 705	2 830,2	3 524	1 338,7
Vydaná rozhodnutí	10 355	2 707,9	3 132	1 120,7
Pravomocná rozhodnutí	10 161	2 675,6	2 916	1 068,5
Vyplacené žádosti	9 994	2 637,8	2 738	944,3
Zamítnuté žádosti	58	0,0	41	0,0

Zákon o Prodeji státní půdy je ve vnějším připomínkovém řízení

Níže Vám přinášíme výsek z aktuální verze zákona s vyznačením navrhovaných změn, které odsouvají zemědělce až na třetí místo za obě skupiny restituentů se všemi důsledky. Další komentář není třeba. Náš svaz bude požadovat nápravu dle závěrů pracovní skupiny Půda, které jsme zveřejnili v květnovém bulletinu. Plné znění návrhu je k dispozici na www.lfa.cz v sekci Dokumenty.

§ 7

Převody na samostatně hospodařící rolníky, vlastníky zemědělské půdy, společníky obchodních společností, členy družstev a oprávněné osoby Převody na oprávněné osoby, zemědělské podnikatele, společníky obchodních společností a členy družstev

(1) Pozemkový fond může prodat zemědělské pozemky

a) oprávněným osobám,

b) samostatně hospodařícím rolníkům²²⁾ kteří prokazatelně provozují zemědělskou výrobu minimálně po dobu 36 měsíců na pozemcích o rozloze nejméně 10 ha v katastrálních územích obce nebo v katastrálním území, které sousedí s katastrálním územím, do něhož náleží pozemky určené k prodeji;

b) fyzickým osobám, které jsou nejméně po dobu 36 měsíců ke dni vyhlášení nabídky zapsány v evidenci zemědělského podnikatele a po tuto dobu prokazatelně provozují zemědělskou výrobu na pozemcích o rozloze nejméně 10 ha v katastrálních územích obce nebo v katastrálním území, které sousedí s katastrálním územím, do něhož náleží pozemky určené k prodeji,

c) společníkům obchodních společností nebo členům družstev, které ke dni vyhlášení nabídky provozují zemědělskou výrobu minimálně po dobu 36 měsíců na pozemcích o rozloze nejméně 10 ha v katastrálních územích obce nebo v katastrálním území, které sousedí s katastrálním územím, do něhož náleží pozemky určené k prodeji.

d) osobám podle § 4 odst. 1 písm. a), které vlastní nejméně 10 ha zemědělské půdy v katastrálních územích obce nebo v katastrálním území, které sousedí s katastrálním územím, do něhož náleží pozemky určené k prodeji.

(2) Pozemkový fond předá obci, v jejímž územním obvodu se prodáváný zemědělský pozemek nachází, k vyvěšení na úřední desce obecního úřadu oznámení o zahájení prodeje podle odstavce 1 s uvedením údajů o pozemcích podle katastru nemovitostí. První den vyvěšení je dnem vyhlášení prodeje. Informaci o vyhlášení prodeje zveřejní Pozemkový fond s minimálně týdenním předstihem v denním tisku s celostátní působností. Oznámení o stažení pozemků z prodeje se zveřejňuje rovněž na úřední desce obecního úřadu.

(3) Osoby uvedené v odstavci 1 mohou o koupi zemědělského pozemku požádat písemně Pozemkový fond do 1 měsíce ode

dne vyhlášení prodeje.

(3) Osoby uvedené v odstavci 1 mohou o koupi zemědělského pozemku požádat písemně Pozemkový fond do 1 měsíce ode dne vyhlášení prodeje. Žádost musí obsahovat název katastrálního území a parcelní číslo jednotlivých pozemků, uvedených v nabídce a dále nezaměnitelné údaje o uplatňovaném nároku podle zákona o půdě.

(4) Požádá-li o koupi zemědělského pozemku více osob uvedených v odstavci 1, vyzve je Pozemkový fond, aby nabídly kupní cenu. Podle výše nabídnuté kupní ceny stanoví Pozemkový fond pořadí osob, a poté prodá zemědělský pozemek té z nich, která se s nejvyšší cenou umístila na prvním místě v pořadí. Pokud tato osoba neuzavře ve stanovené lhůtě (§ 11 odst. 3) smlouvu, bude Pozemkový fond postupně vyzývat k uzavření kupní smlouvy osoby na dalších místech v pořadí. V případě, že některé nabízené kupní ceny budou shodné, platí obdobně § 6 odst. 3.

(4) Požádá-li o koupi zemědělského pozemku více osob uvedených v odstavci 1, vyzve je Pozemkový fond, aby nabídly kupní cenu a složily kauci ve výši 10 % z minimální ceny zemědělských pozemků, která byla oznámena při vyhlášení prodeje zemědělského pozemku, nejméně však 5 000 Kč. Podle výše nabídnuté kupní ceny stanoví Pozemkový fond pořadí osob, a poté prodá zemědělský pozemek té z nich, která se s nejvyšší cenou umístila na prvním místě v pořadí. Pokud tato osoba neuzavře ve stanovené lhůtě (§ 11 odst. 3) smlouvu, prodej podle tohoto ustanovení končí. V případě, že nejvyšší nabízená kupní cena bude shodná, platí obdobně § 6 odst. 3. Osobě, která má právo na uzavření kupní smlouvy, se v případě jejího uzavření započte složená kauce na úhradu kupní ceny. Pokud bude pozemek prodán za cenu nižší než je složená kauce, vrátí Pozemkový fond rozdíl nabyvateli bez zbytečného odkladu. Tomu, kdo měl právo na uzavření kupní smlouvy a toto právo nevyužil ve lhůtě stanovené v § 11 odst. 3, složená kauce propadá. Tato kauce je příjmem Pozemkového fondu. Ostatním osobám, které se zúčastnily prodeje, je Pozemkový fond povinen vrátit složenou kauci bez zbytečného odkladu.

(5) Výzvu podle odstavce 4 Pozemkový fond neučiní, pokud mezi osobami, které požádaly o koupi zemědělského pozemku, je oprávněná osoba, jejíž nárok uplatněný na převod vznikl nevydáním pozemků nebo jejich částí nacházejících se v katastrálním území obce nebo v katastrálním území, kte-

ré sousedí s katastrálním územím, do něhož náleží pozemek určený k prodeji a finanční hodnota nároku představuje nejméně 70 % z minimální ceny pozemku určeného k prodeji, nebo osoba, která má tento pozemek pronajatý od Pozemkového fondu ke dni vyhlášení prodeje a po dobu 36 měsíců před vyhlášením prodeje byla nájemcem nebo podnájemcem tohoto pozemku. Do požadované doby 36 měsíců se započítává i doba, po kterou byl nájemce nebo podnájemce pozemku právním předchůdcem současného nájemce. Tyto osoby mají před ostatními osobami uvedenými v odstavci 1 přednostní právo na prodej, a to tak, že na prvním místě v pořadí bude oprávněná osoba s prvním pořadím, na druhém místě bude místo bude nájemce, pokud toto právo uplatní v žádosti podle odstavce 3.

(5) Výzvu podle odstavce 4 Pozemkový fond neučiní, pokud mezi osobami, které požádaly o koupi zemědělského pozemku, je oprávněná osoba, jejíž nárok uplatněný na převod vznikl nevydáním pozemků nebo jejich částí nacházejících se v katastrálním území obce nebo v katastrálním území, které sousedí s katastrálním územím, do něhož náleží pozemek určený k prodeji, a finanční hodnota nároku představuje nejméně 70 % z minimální ceny pozemku určeného k prodeji (dále jen „oprávněná osoba s prvním pořadím“), nebo oprávněná osoba, jejíž nárok vyjádřený v korunách činí nejméně 50 % z minimální ceny pozemku určeného k prodeji (dále jen „oprávněná osoba s druhým pořadím“), nebo osoba, která má tento pozemek smluvně pronajatý od Pozemkového fondu ke dni vyhlášení prodeje a po dobu 36 měsíců před vyhlášením prodeje byla nepřetržitě nájemcem nebo podnájemcem tohoto pozemku. Do požadované doby 36 měsíců se započítává i doba, po kterou byl nájemce nebo podnájemce pozemku právním předchůdcem současného nájemce nebo doba, po kterou byla nájemcem nebo podnájemcem pozemku fyzická osoba zapsaná v evidenci zemědělského podnikatele²²⁾, která svůj podnik převedla na příbuzné v řadě přímé, sourozence nebo manžela. Tyto osoby mají před ostatními osobami uvedenými v odstavci 1 přednostní právo na prodej, a to tak, že na prvním místě v pořadí bude oprávněná osoba s prvním pořadím, na druhém místě bude oprávněná osoba s druhým pořadím a na třetím místě bude nájemce, pokud toto právo uplatní v žádosti podle odstavce 3.

(6) Podmínka nájmu nebo podnájmu bude považována za splněnou i v případě, že osoba uplatňující přednostní právo z titu-

lu nájmu měla po stanovenou dobu v nájmu nebo podnájmu zemědělský pozemek v majetku státu odpovídající velikosti v katastrálním území obce, do něhož náleží pozemek (pozemky) určený k prodeji dotčený pozemkovou úpravou, který vznikl na základě rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv.

~~(7) Osoba, která bude uplatňovat přednostní právo na převod z titulu nájmu, může tímto způsobem nabýt pozemek (pozemky) maximálně do výše 70 % výměry pozemků nabídnutých k prodeji, u kterých ke dni vyhlášení prodeje splňuje podmínky pro vznik přednostního práva. Jestliže osoba uplatňující přednostní právo z titulu nájmu splňuje podmínky pro vznik před-~~

obchodní společnosti nebo členy jednoho družstva.

(8) U společníků obchodních společností nebo členů družstev podle odstavce 1 písm. c) platí, že podmínky pro vznik přednostního práva uvedené v odstavcích 5 a 6 splňuje obchodní společnost, jejímž je společníkem, nebo družstvo, jehož je členem. Společník obchodní společnosti nebo člen družstva může své přednostní právo podle odstavců 5 a 6 uplatnit pouze s písemným souhlasem obchodní společnosti, jejímž je společníkem, nebo družstva, jehož je členem **za podmínky, že obchodní společnost nebo družstvo není v prodlení s plněním svého dluhu vůči Pozemkovému fondu.** Tento souhlas týkající se konkrétního po-

ního práva splní více oprávněných osob s prvním pořadím, nebo více oprávněných osob s druhým pořadím, nebo více osob z titulu nájmu a požádají o převod, vyzve Pozemkový fond

a) oprávněné osoby s prvním pořadím, nebo

b) oprávněné osoby s druhým pořadím, pokud o převod nepožádaly oprávněné osoby s prvním pořadím, nebo

c) osoby splňující podmínky pro vznik přednostního práva z titulu nájmu, pokud o převod nepožádaly oprávněné osoby podle písmene a) a b), aby nabídly kupní cenu.

Podle výše nabídnuté kupní ceny stanoví Pozemkový fond pořadí osob, a poté prodá zemědělský pozemek té

z nich, která se s nejvyšší cenou umístila na prvním místě v pořadí. Pokud tato osoba neuzavře ve stanovené lhůtě (§ 11 odst. 3) smlouvu, prodej podle tohoto ustanovení končí. V případě, že některé nabízené kupní ceny budou shodné, platí obdobně § 6 odst. 3.“

(10) Pokud do 1 měsíce ode dne vyhlášení prodeje požádají o převod osoby podle § 5 a 6 splňující ve vztahu k převáděnému pozemku podmínky stanovené v § 5 nebo § 6, mají přednost před zájemci podle § 7, a to v pořadí

a) uživatel (uživatelé) pozemku v zahrádkových nebo chatových osadách,
b) vlastník stavby
c) obec,
d) vlastník sousedícího zemědělského pozemku

s tím, že se převod provede podle podmínek uvedených v § 5 nebo § 6. Jestliže osoby

uvedené v § 5 nebo § 6 do 1 měsíce ode dne vyhlášení prodeje nepožádají o převod podle § 5 a 6, právo na převod zemědělského pozemku tímto způsobem jim zanikne.

(11) Osoby, které se účastní prodeje zemědělských pozemků podle odstavce 1, jsou povinny složit kauci za podmínek zveřejněných při vyhlášení prodeje zemědělských pozemků. Výše kauce činí 5 % z minimální ceny zemědělských pozemků, která se oznamuje při vyhlášení prodeje zemědělského pozemku, nejméně však 5 000 Kč.

(12) Osobě, která má právo na uzavření kupní smlouvy, se v případě jejího uzavření započte složená kauce na úhradu kupní ceny. Tomu, kdo měl právo na uzavření kupní smlouvy a toto právo nevyužil ve lhůtě stanovené v § 11 odst. 3, složená kauce propadá. Tato kauce je příjmem Pozemkového fondu. V případě uzavření kupní smlouvy je Pozemkový fond ostatním osobám, které se zúčastnily prodeje, povinen vrátit složenou kauci nejpozději do 10 dnů ode dne uzavření kupní smlouvy.

~~nostního práva pouze k jednomu pozemku; omezení uvedené v první větě se neuplatní. Celková výměra pozemků nabytých s využitím přednostního práva z titulu nájmu je omezena na nejvýše 500 ha. Pro osoby uvedené v odstavci 1 písm. c) je tato výše společná pro společníky jedné obchodní společnosti nebo členy jednoho družstva.~~

(7) Osoba, která bude uplatňovat přednostní právo na převod z titulu nájmu, může tímto způsobem nabýt pozemek (pozemky) maximálně do výše 70 % výměry pozemků smluvně pronajatých od Pozemkového fondu nepřetržitě po dobu nejméně 36 měsíců ke dni vyhlášení prodeje. Jestliže osoba uplatňující přednostní právo z titulu nájmu splňuje podmínky pro vznik přednostního práva pouze k jednomu pozemku, omezení uvedené v první větě se neuplatní. Celková výměra pozemků nabytých s využitím přednostního práva z titulu nájmu je omezena na nejvýše 500 ha. Pro osoby uvedené v odstavci 1 písm. c) je tato výše společná pro společníky jedné

zemku musí být přiložen k žádosti podle odstavce 3.

~~(9) Jestliže podmínky pro vznik přednostního práva splní více oprávněných osob nebo více osob z titulu nájmu a požádají o převod, vyzve Pozemkový fond aby nabídly kupní cenu. oprávněné osoby splňující podmínky pro vznik přednostního práva na převod, nebo v případě, že o převod nepožádaly oprávněné osoby s využitím přednostního práva, osoby splňující podmínky pro vznik přednostního práva z titulu nájmu, aby nabídly kupní cenu.~~

Podle výše nabídnuté kupní ceny stanoví Pozemkový fond pořadí osob, a poté prodá zemědělský pozemek té z nich, která se s nejvyšší cenou umístila na prvním místě v pořadí. Pokud tato osoba neuzavře ve stanovené lhůtě (§ 11 odst. 3) smlouvu, prodej podle § 7, končí. V případě, že některé nabízené kupní ceny budou shodné, platí obdobně § 6 odst. 3.

(9) Jestliže podmínky pro vznik přednost-

Člen výboru Ing. Miroslav Břeň

Farma ZEVAS Korouhev

Zevas Korouhev a. s. začala hospodařit v roce 1996. Její hospodářský obvod se rozkládá na rozhraní Čech a Moravy na Českomoravské vrchovině, v nadmořské výšce 550 až 680 m a zaujímá plochu 700 ha zemědělské půdy. Z této výměry je 430 ha travních porostů a 270 ha orné půdy. Na orné půdě se pěstují následující plodiny: obiloviny 40 ha, konopí seté 30 ha, len 5 ha, zbývající plocha 195 ha je využívána k výrobě objemných krmiv a to hlavně jeteletravních porostů.

Od roku 1996 nebyla aplikována žádná průmyslová hnojiva kromě CaCO₃. Veškerá výživa všech pěstovaných plodin je zalo-

trvalých plevelů jinou cestou.

Úsek živočišné výroby tvoří pouze chov skotu ve struktuře: 200 ks krav s produkcí mléka, 80 ks krav BTM, VBJ 25 ks, býci žir 85 ks, jalovice chovné 180 ks, telata 95 ks. Krmná dávka je tvořena hlavně z vyprodukovaných objemných krmiv, a to sena, senáže a v letním období ze zelené píce. Doplněk této krmné dávky tvoří vlastní mačkané obiloviny. Celková produkce jak RV tak ŽV je koncipována jako extenzivní s maximálním ekonomickým přínosem na jednotku produkce. Tomu odpovídají také dosahované parametry užitkovosti.

Další činnost naší společnosti je spojena s poskytováním služeb, a to hlavně z pohledu sklizně plodin, v největší míře pak sklizně objemných krmiv a slámy ať už pro klasickou zemědělskou činnost nebo pro energetiku.

Dalším záměrem naší společnosti je přebudování chovu dojníc na robotizované dojení se záměrem udržení chovu dojníc z důvodu absolutního nedostatku schop-

ných pracovníků. Vzhledem k neustále stoupajícím nákladům a z převážné většiny stagnujícím výkupním cenám bude nutno přistoupit ke snížení počtu pracovníků a jejich postupnému nahrazení novou technologií nebo během letošního roku uskuteč-

žena na organických hnojivech, z 90 % na hnoji. Co se týká chemické ochrany porostů proti plevelům jsou používány pouze tři přípravky: Roundup, Aminex, Glean. Tyto přípravky jsou využívány v minimální míře, a to pouze pokud nelze zajistit likvidaci vy-

nit již předem připravený záměr přechodu na ekologické zemědělství u veškerých travních porostů a minimálně 60 % orné půdy. Závěrem bych chtěl konstatovat, že podmínky hospodaření zemědělců v horských a podhorských oblastech nejsou nijak příznivé, ale je na každém zemědělském podnikateli, jakou cestou podnikání se vydá, protože nejsou snad v sektoru zemědělství ani

ve dvou sousedních hospodářstvích stejné podmínky pro podnikání.

Travní porosty ve výživě dojníc

Oddělení fyziologie výživy zvířat Agrovýzkumu Rapotín, s. r. o. uspořádalo začátkem června v Pohořelicích konferenci zaměřenou na výživu skotu. Hlavním bodem programu byla prezentace výsledků řešení výzkumného záměru MŠMT s názvem Uplatnění evropského modelu multifunkčního zemědělství v LFA oblastech České republiky. V rámci zmiňovaného projektu přednesli své závěry odborníci z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a výzkumní pracovníci pořadatelské instituce.

Význam pastvy, který spočívá především v pozitivním vlivu na zdraví, růst a vývoj skotu, ale je i ekonomicky výhodným řešením, oceňují například chovatelé skotu v západní Evropě. V České republice se pastevním způsobem chovají zejména masná plemena skotu, respektive krávy s telaty a dále jalovice. Zatímco v chovech s vysokou produkcí mléka využívají pastvu jen ojediněle, pro farmy v podhorských a horských oblastech s nižší koncentrací zvířat představuje pastevní porost často jedinou možnou alternativu.

Čtyřčlenný kolektiv univerzitních vědců pod vedením doc. Ing. Bohuslava Čermáka, CSc., sledoval změny ve složení pastevního porostu v podhorských oblastech jižních

Čech a jejich vliv na složení mléka a celkovou mléčnou produkci. Monitorování probíhalo ve dvou chovech dojeného skotu, ve kterých zvířata v sezoně pobývala celý den na pastvě. Pro doplnění je nutno uvést, že v obou farmách měla zvířata denně k dispozici jadrné krmivo a minerální lizy.

K určení výživné hodnoty pastevního porostu autoři sledovali obsah dusíkatých látek, dále hrubou vlákninu a acidodetergentní lignin. Vyhodnocování vzorků píce probíhalo v měsíčních intervalech, a to od května do října.

Výsledky ukázaly, že v obou sledovaných chovech došlo ke zvýšení obsahu mléčného tuku a bílkovin. Nejvyšší užitkovosti se dosáhlo v jarních měsících při nástupu zvířat

na pastvu. S postupným zvyšováním obsahu hrubé vlákniny a acidodetergentního ligninu a naopak snižováním obsahu dusíkatých látek v pastevním porostu mléčná užitkovost klesala. Aby farmy v LFA oblastech se ztíženými přírodními podmínkami dosahovaly srovnatelných výsledků mléčné užitkovosti s ostatními chovy, doporučují autoři dotovat přísun energie i dusíkatých látek z jiných zdrojů. Ve sledovaných farmách se osvědčil příkrm jetele lučního nebo doplnění krmné dávky o řepkové pokrutiny a kukuřici. Současně upozornili, že je třeba věnovat velkou pozornost správné údržbě pastvin. Vhodnou kombinací pastvy a seče lze docílit lepšího zapojení porostu, zvýšení podílu leguminóz a snížení podílu méně

hodnotných dvouděložných druhů.

Problematická variabilita kvality píce

Porost kulturních druhů trav je pro skot optimálním zdrojem výživy. Častým problémem je však vysoká variabilita kvality a obsahu živin víceletých pícnin, která se odvíjí od organizace sklizně a využívání travních porostů v odpovídající fázi pícní zralosti a dodržení technologie vlastní sklizně a následné konzervace. Právě tato problematika je předmětem výzkumu Ing. Jana Pozdíška, CSc., z Agrovýzkumu Rapotín, který svůj příspěvek věnovaný možnostem uplatnění travních porostů ve výživě dojníc rozdělil na dvě části. V první sledoval změny ve výživné hodnotě vybraných druhů a odrůd trav a jetele lučního během vegetačního období. Ve druhé části pak vyhodnotil vliv intenzity obhospodařování a hnojení trvalých travních porostů na chemické složení, stravitelnost organické hmoty a obsah energie v píci.

„Pro efektivní využití živin v krmných dávkách, které jsou přijímány zvířaty, je velmi významný poměr mezi energií a dusíkatými látkami. Úroveň bakteriální syntézy v batoru přežvýkavců souvisí s poměrem mezi sacharidy, respektive pohotovou energií a dusíkatými látkami v přijatých krmivech. Zvýšení množství mikrobiálních bílkovin přecházejících do tenkého střeva je možné dosáhnout optimalizací využití dusíku a energie v batoru. Rovnovážný stav mezi odbouráváním a syntézou v batoru je při obsahu dusíkatých látek na úrovni 13 procent NL a 5,9 MJ NEL v kilogramu sušiny krmné dávky. U krmných dávek, případně krmiv, která se svým obsahem živin blíží těmto hodnotám, lze optimálně využít funkce batoru jako fermentoru. Se zvyšováním mléčné užitkovosti skotu nabývá na významu synchronizace rychlosti, kterou se energie a dusíkaté živiny z krmiv uvolňují. Pozitivně lze ovlivňovat syntézu mikrobiálních bílkovin a zejména podíl živin, které jsou využívány v dalších částech trávicího traktu přežvýkavců. Tyto kvalitativní parametry je potřebné zohledňovat zejména ve výživě vysokoprodukčních dojníc,“ uvedl ve své prezentaci rapotínský specialista.

Koncentrace energie versus pícní zralost

Z výsledků bylo dále patrné, že koncentrace energie v píci vybraných druhů trav během sledování klesá. Tato skutečnost pak souvisí s odlišnou dobou pícní zralosti. Ze sledovaných trav byly nejranější kostřava rákosovitá (Kora) a kostřava luční (Rožnovská),

středně rané festucoidní hybrid Hykor, srhaločná (Niva) a sverep horský (Tacit), pozdní byly jílky vytrvalé (Mustang, Sport) a loloidní hybrid (Bečva). Mezi uvedenými travami byl rozdíl v kvalitě (z pohledu srovnatelné koncentrace energie) tři až čtyři týdny, což je třeba brát v úvahu při zahájení prvních sečí. Jetele luční je s ohledem na kvalitu píce nutné sklízet na počátku butonizace, tj. zpravidla ve třetí dekádě května. Z toho plyne závěr, že potřebné koncentrace živin a energie v sušině víceletých pícnin lze dosáhnout důsledným dodržováním termínů sklizně.

„Zvyšování koncentrace živin v sušině krmných dávek dojníc s vyšší úrovní užitkovosti není možné v současných podmínkách

živin. Zvýšení podílu objemných krmiv s vyrovnaným poměrem PDIN/PDIE snižuje mimo jiné i náročnost na množství doplňkových krmiv v sestavovaných krmných dávkách,“ dodal.

V závěru svého vystoupení poznamenal, že výroba kvalitních krmiv z víceletých pícnin je velmi náročná a její zvládnutí může kromě zajištění krmiv o požadované kvalitě přispět také k řešení problémů vznikajících s nedostatečnou úrovní strukturální účinnosti krmných dávek. Poznatky o rozdílech v obsahu živin v druzích a odrůdách trav a jetele v průběhu jejich vegetace lze využít nejen při pěstování víceletých pícnin na orné půdě, ale také při usměrňování složení trvalých travních porostů a jejich obhospodařo-

zajišťovat zvyšováním obsahu živin v pícninách cestou vysokých dávek hnojiv (zejména dusíkatých), kdy mimo jiné zvyšující se rozpustnost (degradabilita) dusíkatých látek v batoru nemá pozitivní vliv na využitelnost a produkci. Z těchto důvodů nabývá na významu také dokonalejší využívání jetele a jetele jako zdroje vysoce kvalitní bílkoviny pro přežvýkavce,“ pokračoval Ing. Pozdíšek.

„Volbou optimální intenzity obhospodařování trvalých travních porostů lze vhodně sladit množství produkce biomasy s požadovanou kvalitou. Jestliže v krmných dávkách požadujeme v systému PDI za ideální poměr PDIN/PDIE blízký 1, pak tomuto poměru se blíží travní porosty, které byly využívány intenzivně a při nižších dávkách

vání. Zvýšením frekvence sečí, v závislosti na podmínkách, se zvýší koncentrace živin a energie v sušině objemných krmiv při snížení produkce sušiny hospodářského výnosu, což je cesta k zajištění údržby krajiny při zredukovaných stavech skotu.

Mezi patnácti prezentovanými pracemi zaměřených výhradně na výživu skotu bylo také několik přednášek věnováno problematice cizorodých látek. Opatření, která by vedla k minimalizaci rizik možné kontaminace krmiv nebo produktů, jsou obsahem červencového čísla časopisu Krmivářství.

Jedlička Martin (30.6.2008)
www.agroweb.cz

Svaz marginálních oblastí

Horní Police čp. 1, 471 06 Česká Lípa, tel/fax: 487 861 368
předseda Ing. Milan Boleslav

Internet: www.lfa.cz, email: lfa@lfa.cz